

Beeldende kunsten in Zoetermeer tot nu toe

Kunstuitleen De Graanschuur

Het gemeentelijke kunstbezit

issies

Kunstopdrachten

Galerie l'Idée

Kunstzinnige v

tmanifestaties

Een andere organisatievorm

N O T I T I E
BEELDENE KUNSTEN
ZOETERMEER

Documentatie

Ateliers

Galleries

Grafisch atelier

Expositiemogelijkheden

orpsstraat en naaste omgeving

Beeldenroute

Beeldende kunsten in de wijken

Planning

Centrum Beeldende Kunst

Zoetermeer, 21 januari 1991

Aan de leden van het
 Gezelschap van Beleidsambtenaren
 op Kunstgebied

Dienst Werzijn Breda	
NR	N. Schrama
DD	22 JAN 1991
KL	

Geachte leden,

In de afgelopen vergadering van het Gezelschap van Beleidsambtenaren op kunstgebied, heeft mijn collega Truus Popma u een beleidsnotitie beeldende kunsten in Zoetermeer toegezegd. Bijgaand bieden wij u hiervan een exemplaar aan. De notitie is op 17 december 1990 door de gemeenteraad van Zoetermeer vastgesteld.

U ontvangt de notitie separaat van de agenda voor de komende vergadering op 22 februari a.s. in Den Helder.

Met vriendelijke groet,
 namens bureau culturele zaken,

 Bötine Koopmans

6. Samenvatting

De essentie van het plan is niet meer en niet minder dan, dat een keten van Filmtheaters zich garant wil stellen voor de afname en de vertoning van een aanzienlijke hoeveelheid door de gesubsidieerde distributie aangeboden kunstzinnige films. Het plan voorziet in een verhoging van het rendement van productie, aankoop en distributie door het verbeteren van de vertoningsstructuur. Om dit alles mogelijk en zinvol te maken worden de Filmtheaters zodanig geoutilleerd, dat een zo groot mogelijk publiek bediend kan worden met adequate vertoningsfaciliteiten. Op deze wijze wordt ook en met name het rendement van de gesubsidieerde distributie verhoogd en de continuïteit van de Filmtheaters gegarandeerd. De doelstelling, het voortbestaan van de kunstzinnige film veilig te stellen, is verder in subdoelstellingen gespecificeerd als volgt.

1. De vertoning, van het gehele spectrum van kunstzinnige films in Nederland moet gegarandeerd zijn.
2. De spreiding van het aanbod over het gehele land moet voldoende zijn.
3. De vertoningsfaciliteiten moeten zodanig zijn ingericht dat een zo groot mogelijk publiek bereikt kan worden.
4. De vertoningsfaciliteiten moeten zo zijn ingericht dat zij kunnen beantwoorden aan de hoge eisen die filmmateriaal en publiek stellen.
5. Er moet zo effectief mogelijk gebruik gemaakt worden van bestaande voorzieningen op het terrein van de kunstzinnige en cultureel waardevolle film. Samenhangend beleid is hier eerste vereiste.

Een aantal van twintig filmtheaters, in principe de thans bij de Associatie van Nederlandse Filmtheaters aangesloten Filmtheaters, stellen zich tot taak de kunstzinnige film en de historisch waardevolle film te vertonen. Door ondersteuning vanwege de centrale overheid worden zij in staat gesteld hun aanbod en accommodatie te verbeteren en een groter publiek te trekken dan nu het geval is. De Filmtheaters verplichten zich tot afname van een bepaalde hoeveelheid films die gerelateerd is aan een substantieel gedeelte van hun projectietijd. Deze afnameverplichting wordt gekoppeld aan een bijdrage van de centrale overheid in de investeringen m.b.t. de outillage. (Het huidige Ontwikkelingscrediet Filmhuizen).

Binnen de kring van het twintigtal filmtheaters neemt een kern van zeven theaters een bijzondere positie in. Zij krijgen de status van filiaal van het Nederlands Filmmuseum, een nader uit te werken nauwe relatie met het NFM die zou kunnen lijken op een FIAF-erkenning. In dit plan wordt uitgegaan van de voorwaarde dat waar gelden en personele middelen ten behoeve van de kunstzinnige film vrijkomen, deze met voorrang besteed worden aan de continuering en verbetering van de vertoningscondities in de twintig theaters. Geheel volgens de geldende verdeling van subsidie verantwoordelijkheden moeten de twintig theaters ondersteund worden door de lokale overheden, terwijl de productie, aankoop en distributie van kunstzinnige films voor een belangrijk deel tot de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid behoort.

Het bestaande circuit aan Filmtheaters en Filmhuizen laat zich als volgt indelen.

- 1 Er zijn ongeveer twintig grote Filmtheaters die dagelijks films vertonen, gesitueerd in grote steden. Zij zijn georganiseerd in de Associatie van Nederlandse Filmtheaters.
- 2 Er zijn ongeveer vijftig kleine filmhuizen in grote steden en middelgrote woonkernen met een voorstellingsfrequentie van een tot acht per week.
- 3 Tenslotte zijn er ook ongeveer vijftig incidentele vertoners veelal georganiseerd in of bestaande uit regionale circuits.

Volgens de meest recente cijfers, zijn 441.963 bezoeken in 1986 en 469.474 bezoeken in 1987 geregistreerd door de Associatie (categorie 1). Ongeveer zestig procent van door de Filmtheaters vertoonde titels is afkomstig van commerciële distributeurs. Problematies is echter vooral de positie waarin de gesubsidieerde distributie is komen te verkeren. Dit was mede aanleiding tot het opstellen van het plan.

In het verlengde van het hier te presenteren Beleidsplan zijn een aantal zwaartepunten binnen het Beleid voor de komende jaren aan te geven, toegespitst op de Spilfunctie die het landelijk Secretariaat van de Associatie is toe bedacht. Deze taken hebben betrekking op de deelterreinen professionalisering, promotie en publiciteit, initiatieven naar andere kunstdisciplines, interen communicatie en informatie en fondsvorming en marketing. Voor een aansluiting van het plan op het publiekspotentieel vande kunstzinnige film, c.q. een continuïteitsgarantie voor de Filmtheaters, is marktgericht onderzoek noodzakelijk. Recente ontwikkelingen in de publieksbelangstelling voor de kunstzinnige film, de belangrijkste tendenzen daarin, alsmede schattingen van de omvang van het publiek komen in een opzet voor een marketing-plan aan de orde. Aangezien op dit terrein geen grote onderzoeks-traditie bestaat wordt gepleit voor een uitgebreid marktgericht onderzoek. De enige zekerheid lijkt te zijn dat het publiek voor de kunstzinnige film de laatste decennia is toegenomen en dat deze toename zich nog voortzet.

De bedrijfseconomische repercussies voor het plan zijn binnen het kader van het hier te presenteren plan teruggebracht tot een viertal kostensoorten, te weten:

1. Sanering van de bedrijfsvermogenspositie
2. Accomodatie verbetering
3. Programma-budget
4. Personele situatie

Het betreft hier investeringen die eenmalig dan wel jaarlijks gemaakt dienen te worden om de Filmtheaters in bedrijfseconomisch rustiger vaarwater te brengen. De totaalbedragen zijn in onderstaande twee tabellen weergegeven.

Tabel 5

Totalen en Sub-Totalen per kostensoort (eenmalig)(Sub-totalen verwijzen naar indeling Filmtheaters, zie p.18)

Kostensoort	Sub-totaal 1	Sub-Totaal 2	Totaal
1.Bedrijfsvermogen	f 30.000,-	f 114.000,-	f 144.000,-
2.Accomodatie	f 755.000,-	f 1.055.000,-	f 1.810.000,-
Enmalig Tot.	f 785.000,-	f 1.169.000,-	f 1.954.000,-

Tabel 6

Totalen en Sub-Totalen per kostensoort (jaarlijks)

Kostensoort	Sub-totaal 1	Sub-Totaal 2	Totaal
3.Programma	f 400.000,-	f 290.000,-	f 690.000,-
4.Personeel	f 266.000,-	f 518.000,-	f 784.000,-
Jaarlijks Tot.	f 666.000,-	f 808.000,-	f 1.474.000,-

Kunstopdrachten

Galleries

Inhoudsopgave

	pag
1. Inleiding	5
2. Achtergronden en uitgangspunten van het beleid	9
3. Beeldende kunsten in Zoetermeer tot nu toe	13
3.1 Kunstuitleen De Graanshuur	13
3.2 Het gemeentelijke kunstbezit	13
3.3 Kunstopdrachten	14
3.4 De kunstcommissies	14
3.5 Kunstzinnige vorming	14
3.6 Kunstmanifestaties	15
3.7 Galerie l'Idée	15
3.8 Documentatie	15
4. Naar een beeldschoon Zoetermeer	17
4.1 Kunstuitleen De Graanshuur	17
4.2 Het gemeentelijke kunstbezit	17
4.3 Kunstopdrachten	18
4.4 De kunstcommissies	19
4.5 Kunstzinnige vorming	19
4.6 Kunstmanifestaties	19
4.7 Galeriers	20
4.8 Ateliers	20
4.9 Grafisch atelier	21
4.10 Expositiemogelijkheden	21
4.11 Beeldenroute	21
4.12 Verdere activiteiten in het westelijke deel van de Dorpsstraat en naaste omgeving	21
4.13 Beeldende kunsten in de wijken	23
4.14 Documentatie	23
4.15 Individuele subsidies	24
5. Een andere organisatievorm	27
5.1 Centrum Beeldende Kunst	27
5.2 De personele kant	27
6. Planning	31
7. Financiële consequenties	35
8. Conclusies en samenvatting	41

1. Inleiding

Een goed cultureel klimaat versterkt de aantrekkelijkheid van een stad en draagt bij aan een positief imago van die stad in de regio, de provincie of het land.

Daarbij horen goede culturele voorzieningen die immers van vitaal belang zijn voor de kwaliteit van de stad en de levendigheid van een woonomgeving.

Een stad met een historische structuur heeft een prima uitgangspunt om het culturele klimaat verder uit te bouwen. Bij een nieuwe stad past het opbouwen van een traditie op dit gebied.

Zoetermeer valt oppervlakkig gezien in de tweede categorie. Een stad die vanaf de tweede helft van de jaren 60 explosief is gegroeid en thans voor verreweg het grootste deel uit nieuwbouw bestaat. Toch is Zoetermeer al ruim 700 jaar oud en kent zij een goed bewaard gebleven historische kern. Niet voor niets wordt het centrum hiervan, de Dorpsstraat, in het rapport van de Amerikaanse onderzoeksorganisatie Urban Land Institute (ULI) aangeduid als één van de meest aantrekkelijke aspecten van Zoetermeer. Het westelijke gedeelte hiervan biedt, volgens het Urban Land Institute, prima mogelijkheden om zich te ontwikkelen tot een "arts district".

We kunnen stellen dat Zoetermeer met de Dorpsstraat en omgeving de juiste entourage bezit om de aanwezige culturele voorzieningen verder uit te bouwen en dat de enorme groei van de stad het mede noodzakelijk maakt lancunes op dit gebied aan te vullen. Dit laatste om te voorkomen dat nieuwe inwoners voor een aantal culturele activiteiten op andere plaatsen zijn aangewezen en daardoor hun kansen op affiniteit met de stad waar zij wonen verkleinen.

Deze notitie zal één facet van het beleidsveld cultuur behandelen; de beeldende kunsten. De hierboven geschetste situatie en gewijzigde maatschappelijke omstandigheden maakten een bijstelling van het beleid op dit gebied noodzakelijk.

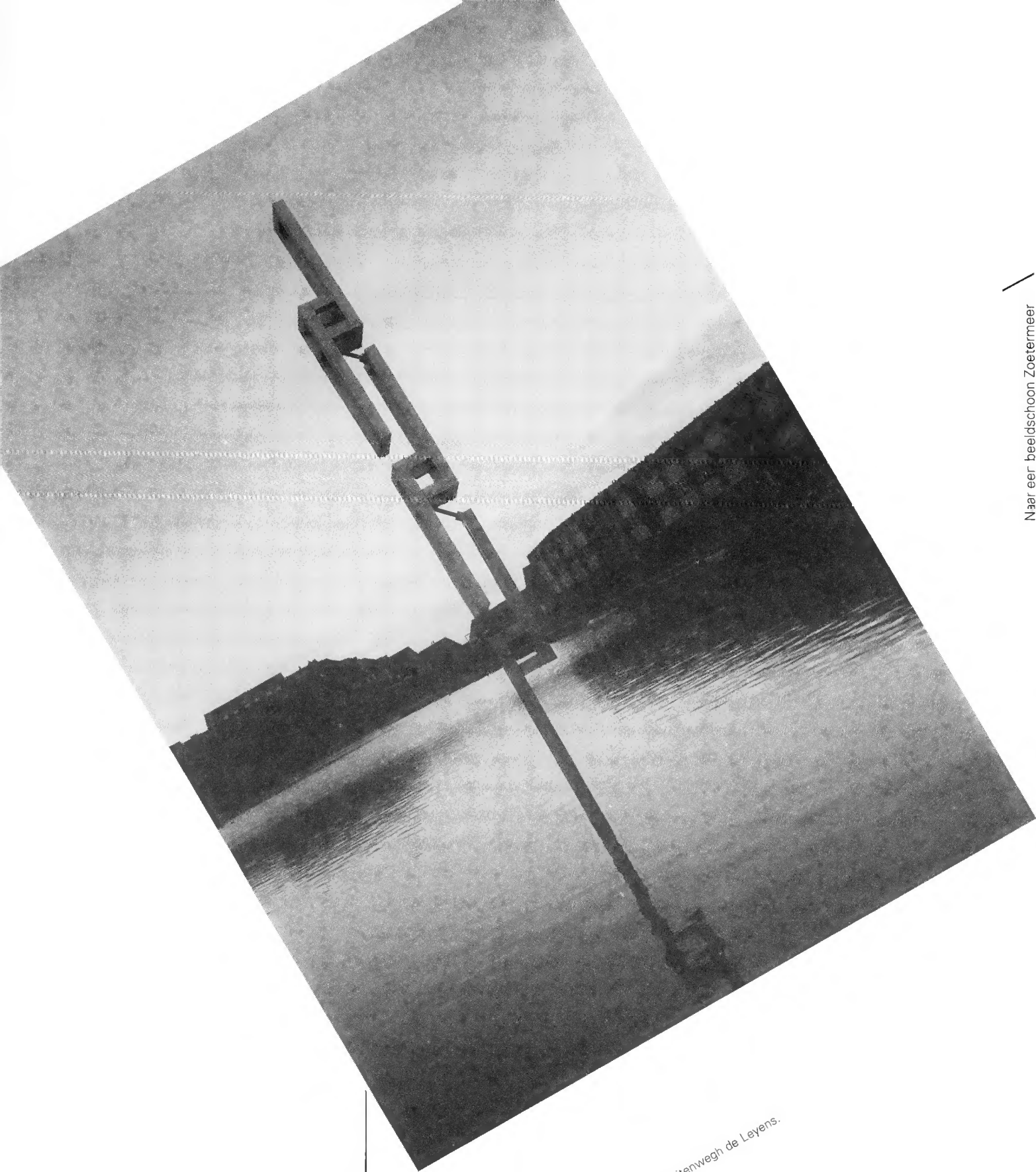
Een ingrijpende maatregel was de opheffing van de BKR per 1 juli 1987. De vrijgekomen middelen van het ministerie van Sociale Zaken werden doorgeschoven naar het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, die daarmee een nieuw beleid heeft geformuleerd. Een gedeelte van het rijksgeld (35 miljoen) wordt doorgesluisd naar de lagere overheden. De provincie Zuid-Holland had daardoor in 1988 ongeveer 2 miljoen meer te besteden dan voorheen. Van dit budget wordt een gedeelte (ca. 30%) doorgedecentraliseerd naar een zestal middelgrote gemeenten (rond 50.000 inwoners) in Zuid-Holland die een actief beleid voeren op het gebied van de beeldende kunsten en die tenminste voldoen aan vijf van de acht gestelde criteria. Volledigheidshalve noemen wij deze:

1. het feit dat een gemeente gedurende lange tijd de BKR heeft uitgevoerd en daardoor, meestal in regionaal verband, grote ervaring heeft opgedaan op het gebied van aankoop van beeldende kunst en in het begeleiden van kunstenaars in opdrachtsituaties,
 2. de aanwezigheid van een gemeentelijke kunstuitleen of artotheek,
 3. de uitvoering van een percentageregeling met advisering door een commissie van deskundigen,
 4. de aanwezigheid van een afdeling moderne kunst van een gemeentelijk museum of expositieruimte voor moderne kunst,
 5. de exploitatie van ateliervoorzieningen voor beeldende kunstenaars,
 6. deelname aan het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars,
 7. de aanwezigheid van een door de gemeente gesubsidieerd grafisch atelier,
 8. de aanwezigheid in de begroting van een fonds kunstopdrachten.
- Hoewel de gemeente Zoetermeer voldoet aan vijf criteria (1, 2, 3, 6 en 8) was de provincie van mening dat in Zoetermeer geen sprake was van een goed beeldend kunstklimaat en dat er een te weinig actief beeldend

kunstbeleid werd gevoerd. Zoetermeer komt derhalve vooralsnog niet in aanmerking voor een doordecentralisatie van subsidiegelden.

De notitie beeldende kunsten bevat voorstellen om te komen tot een goed beeldend kunstklimaat. De 2e nota cultuurbeleid die in 1982 verscheen en waarin een gedeelte aan de professionele beeldende kunst werd gewijd, kan hiervoor op een aantal onderdelen als uitgangspunt dienen.

In de beleidsaanbevelingen in het Welzijnsplan 1988-1991, in de beleidstoelichting bij de begroting voor het dienstjaar 1990 en in het kernakkoord voor de gemeenteraadsperiode 1986-1990 zijn reeds maatregelen aangekondigd zoals het realiseren van ateliers en expositiemogelijkheden, en uitbreiding van het aantal galeries die in deze notitie verder worden uitgewerkt.

Dick Box, sculptuur, Broekwegzijde, Buitenwegh de Leyens.

2. Achtergronden en uitgangspunten van het beleid

Het is voor een stad bijna van "levensbelang" om zich te onderscheiden met een duidelijk herkenbaar eigen identiteit. Eén van de belangrijkste middelen daartoe is te vinden in de kunstensector. Een goed beeldend kunstklimaat bevordert de aantrekkingskracht van een stad, verbetert de leefomgeving en draagt bij aan een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven. Voor Zoetermeer, op weg om de derde gemeente van Zuid-Holland te worden, ligt hier een grote uitdaging om de kunsten verder uit te bouwen en ideeën voor veranderingen en vernieuwingen aan te dragen. Immers de nabijheid van Den Haag met een uitgebreid net aan culturele voorzieningen maakt het voor Zoetermeer niet gemakkelijk om zich op cultureel gebied te profileren.

Dit behoeft natuurlijk geen reden te zijn voor een bescheiden kunstaanbod. Waar weinig is, gebeurt weinig. Er zal een sfeer moeten ontstaan waarin ruimte is voor nieuwe initiatieven en activiteiten. Activiteiten die elkaar zullen ondersteunen en versterken en nieuwe ontwikkelingen mogelijk maken.

Voor het creëren van een goed beeldend kunstklimaat zal de gemeente Zoetermeer moeite moeten doen, zowel organisatorisch als financieel. Zij zal stimulerend, bemiddelend en voorwaardenscheppend op moeten treden, kortom een actief beeldende kunsten beleid moeten uitdragen.

Qua lokaties en ruimte biedt Zoetermeer uitgelezen mogelijkheden. Het westelijke deel van de Dorpsstraat, het Dobbegebied en het Marktpllein zijn de eerste lokaties die daarvoor in aanmerking komen. Het is zaak om deze optimaal te benutten. Ook de komst van de Floriade biedt prima kansen de beeldende kunsten en daarmee Zoetermeer te promoten.

Als basis en uitgangspunt van het beleid geldt het scheppen van een goed beeldend kunstklimaat, als een van de voorwaarden voor een bloeiend cultureel leven.

Een beeldend kunstklimaat met een kwalitatief goed aanbod van kunst en goede mogelijkheden tot afname wordt bepaald door de kunstenaars en het publiek. Er moeten echter wel voorwaarden en gelegenheden zijn voor de kunstenaar om kunst te produceren en voor het publiek om er mee in aanraking te komen; enerzijds dient er daarom naar gestreefd te worden de produktie en de afname van kunst zoveel mogelijk te bevorderen, hetgeen de inkomenspositie van de kunstenaar verbetert, anderzijds is het van belang de beeldende kunsten bekend en toegankelijk te maken bij een zo breed mogelijk publiek.

Maatregelen om dit te stimuleren zijn bijvoorbeeld het verstrekken van opdrachten, het beschikbaar stellen van subsidies, het zorgen voor ateliervoorzieningen en het organiseren van manifestaties en tentoonstellingen. Ook een goede onderlinge afstemming van aanwezige voorzieningen als kunstuitleen De Graanshuur, Historisch Museum 't Oude Huis en Galerie l'Idée dragen hiertoe bij.

In het gemeentelijke kunstbeleid nemen de plaatselijke professionele kunstenaars een eigen plaats in. In de notitie zijn voorstellen opgenomen om de voorzieningen ter ondersteuning van de plaatselijke kunstenaar uit te breiden. Toch zal het beleid hier niet in de eerste plaats op gericht dienen te zijn. Bevoordeling van lokale kunstenaars werkt chauvinisme en "provincialisme" in de hand en is belemmerend voor een afwisselend aanbod van kunst, dat kan inspelen op actuele trends en ruimte biedt aan nieuwe ideeën en experimenten.

Tevens dient te worden opgemerkt dat het niet alleen gaat om de aanbodzijde van beeldende kunstvoorzieningen. De aandacht zal zich ook moeten richten op de participatie in en het gebruik van deze voorzieningen. De aanwezigheid als zodanig schept uiteraard de mogelijkheid tot deelname. Het is echter evenzeer bekend dat in de praktijk participatie in het culturele aanbod niet over alle bevolkingsgroepen gelijk is verdeeld.

Kunsthouding en educatie vormen een belangrijke rol in het proces tot bevordering van het gebruik van culturele voorzieningen. De relatie met dit beleidsterrein wordt in deze notitie op diverse plaatsen aangegeven, maar nog niet systematisch uitgewerkt. Dit zal gaan gebeuren in relatie met de plannen tot herstructurering van de kunstzinnige vorming in Zoetermeer.

De voorliggende notitie probeert allereerst de tot standkoming en uitbreiding van beeldende kunstvoorzieningen te stimuleren; daarmee wordt de basis gelegd voor een uitgebreid gebruik van voorzieningen in Zoetermeer.

Mede in dit licht gezien zijn in de notitie ook nog geen voorstellen of activiteiten opgenomen, die specifiek gericht zijn op bepaalde doelgroepen, zoals vrouwen of etnische groepen. Op een later tijdstip zullen aan dit onderdeel deelnotities gewijd worden.

In de volgende hoofdstukken wordt aangegeven hoe aan het uitgangspunt van het gemeentelijke kunstbeleid - het scheppen van een goed beeldend kunstklimaat - gestalte kan worden gegeven. Eerst volgt een kort overzicht van wat er thans op het gebied van de beeldende kunsten in Zoetermeer wordt gedaan. Daarna wordt aangegeven op welke punten de aanwezige voorzieningen uitgebreid en/of verbeterd kunnen worden en worden voorstellen gedaan voor aanvullende en nieuwe activiteiten.

Tenslotte bevelen wij aan om de mogelijkheden tot de vorming van een Centrum Beeldende Kunst te onderzoeken, waar alle activiteiten op dit beleidsveld gebundeld kunnen worden.

Wim Bettenhausen, Villa Catharina, ets
Collectie kunstuitleen.

Gerart Kamphuis, z.t., acryl op doek.
Collectie gemeentelijk kunstbezit.

Birgit Laken, halsieraad, staal.
Collectie kunstuitleen.

3. Beeldende kunsten in Zoetermeer tot nu toe

3.1 Kunstuitleen De Graanschuur

Zoetermeer bezit in kunstuitleen De Graanschuur, opgericht in 1976 en gevestigd in het gelijknamige theater aan de Dorpsstraat, een belangrijk laagdrempelig instituut, waar het publiek op een gemakkelijke en goedkope manier met een breed kunstaanbod kennis kan maken. De uitleen heeft een belangrijke taak met betrekking tot de inkomensvorming van de kunstenaars, de spreiding van het kunstaanbod en een belangrijke inbreng in de bepaling van het beeldend kunstklimaat. De kunstuitleen mag zich in een nog steeds stijgende belangstelling verheugen en telt thans ruim 1.000 abonnees. Deze kunnen een keuze maken uit een collectie die meer dan 1.500 werken omvat. De collectie is opgebouwd uit werken van kunstenaars uit het hele land en wordt geselecteerd door de selectiecommissie kunstuitleen, die bestaat uit drie kunstenaars, een kunstcriticus, een abonnee en een ambtenaar van culturele zaken. De werken worden gehuurd, in huurkoop genomen en aangekocht.

Momenteel wordt gewerkt aan de automatisering van de bestanden aan abonnees, kunstenaars en kunstwerken, die in een speciaal voor kunstuitlenen ontwikkeld programma worden ingevoerd.

Regelmatig worden activiteiten georganiseerd om de kunstuitleen onder de aandacht van het publiek te brengen; zo is de kunstuitleen bij diverse gelegenheden vertegenwoordigd met informatiestands, verschijnen er regelmatig advertenties en wordt tijdens de sluitingsperiode in de zomer in openbare gelegenheden een tentoonstelling ingericht van werken uit de collectie.

Ter ondersteuning van de plaatselijke kunstenaar wordt er jaarlijks een aankoopronde gehouden waar uitsluitend werken van in Zoetermeer wonende kunstenaars worden aangekocht. Tevens wordt er naar gestreefd een keer per jaar een grafiekopdracht aan een Zoetermeerse kunstenaar te geven.

Een twee-jaarlijks terugkerend evenement is de uitverkoop van kunstwerken uit depot.

Een bijzonder initiatief van de kunstuitleen, dat hier niet onvermeld mag blijven en dat uniek is in Nederland, is de uitleen van sieraden. Inmiddels is hiervoor een vaste klantenkring opgebouwd.

3.2 Het gemeentelijke kunstbezit

Het gemeentelijke kunstbezit, vroeger de educatieve collectie genoemd, omvat de collectie kunstwerken in gemeentelijk eigendom. Deze collectie bestaat uit ongeveer 800 kunstwerken en bevindt zich in de diverse ruimten van het stadhuis, de dienst gemeentebedrijven en de gemeentelijke sociale dienst. Het karakter ervan is informatief en educatief.

De selectiecommissie gemeentelijk kunstbezit die is samengesteld uit twee kunstenaars, een kunstcriticus, een beleidsmedewerker van culturele zaken en de wethouder van cultuur zorgt voor de aankoop van de kunstwerken. Ook werken uit de BKR werden tot de opheffing van deze regeling in 1987 in de collectie opgenomen.

Momenteel wordt het gemeentelijke kunstbezit geïnventariseerd, omdat door diverse verhuizingen binnen het gemeentelijke apparaat het zicht enigszins verloren is geraakt op de aanwezigheid en verspreiding van de collectie. Na de inventarisatie wordt het bestand geautomatiseerd.

3.3 Kunstopdrachten

In de gemeente Zoetermeer wordt de zogenaamde procentageregeling toegepast bij de bouw van overheidsgebouwen en scholen. De regeling houdt in dat een bepaald percentage, in dit geval 1%, van de kale bouwsom ter verfraaiing van het gebouw aan beeldende kunst wordt besteed. Dit heeft inmiddels geresulteerd in een mooie collectie kunstwerken bij diverse gebouwen en scholen. De commissie kunstopdrachten, bestaande uit twee kunstenaars als adviseurs, de wethouder van cultuur en een beleidsmedewerker van culturele zaken, waaraan toegevoegd externe deskundigen, beoordeelt de ontwerpen en maakt hieruit een keuze.

Ook werden beeldende kunstenaars ingeschakeld bij stedenbouwkundige projecten zoals de bouw van de nieuwe wijken Buytenwegh de Leyens, Seghwaert en het Stadscentrum. Bij de eerste twee projecten werden zij op verschillende niveaus ingeschakeld en al naar gelang deze niveaus onderscheidde men A-, B- en C-kunstenaars. A-kunstenaars hielden zich globaal genomen bezig met de visuele leefbaarheid van de wijk en B-kunstenaars werden ingeschakeld als mede-ontwerpers voor deelplannen. C-kunstenaars tenslotte kregen een eenmalige opdracht om een kunstwerk te vervaardigen. Bij de kunsttoepassing in het Stadscentrum werd deze constructie losgelaten.

3.4 De kunstcommissies

De drie bovengenoemde commissies, de selectiecommissie kunstuitleen, de selectiecommissie gemeentelijk kunstbezit en de commissie kunstopdrachten zijn sub-commissies van en adviseren aan de commissie beeldende kunst. De commissie beeldende kunst is een adviescommissie van B & W, waarin vier raadsleden zitting hebben. Deze worden afhankelijk van de te behandelen punten, aangevuld met leden van een van de sub-commissies. Als voorzitter fungeert de wethouder van cultuur.

3.5 Kunstzinnige vorming

Via de commissies kunstzinnige vorming basisonderwijs en voortgezet onderwijs wordt door de gemeente al sinds 1975 een aanbod gedaan aan de scholen op het gebied van de kunstzinnige vorming. Vrijwel alle scholen maken hier - met groot enthousiasme - gebruik van. De leden van de commissies kunstzinnige vorming worden in regelmatig gehouden vergaderingen volledig geïnformeerd over het aanbod en er is dan ook in de loop van de jaren een goed contact met de scholen opgebouwd.

Het aanbod kunstzinnige vorming voor het basisonderwijs heeft voor het merendeel betrekking op theatervoorstellingen, die ofwel in De Graanschuur plaatsvinden ofwel op de scholen zelf. Incidenteel vindt museumbezoek plaats of wordt een project beeldende kunst aangeboden.

Vanuit de Stichting Steunfunctie Kunstzinnige Vorming Zuid-Holland (SSKV) worden aan de leerkrachten van het basisonderwijs kadercurricula op het gebied van onder andere de beeldende kunsten gegeven. De bedoeling van deze cursussen is dat de leerkrachten de leerlingen zelf in aanraking brengen met de verschillende aspecten van de beeldende kunst.

Met ingang van 1990 start een basisschoolproject "Kunst en mijn zootje van vijf" van de Zoetermeerse beeldend kunstenaar Gerart Kamphuis.

Tevens organiseert de gemeente Zoetermeer regelmatig educatieve tentoonstellingen. Om het jaar worden exposities ingericht van werk of examenwerk van Zoetermeerse scholieren.

Deze exposities worden afgewisseld met kant-en-klare tentoonstellin-

gen die bij onder andere de Culturele Raad Zuid-Holland of het Landelijk Ondersteuningsinstituut voor Kunstzinnige Vorming (LOKV) gehoord worden. Voorbeelden hiervan zijn de exposities "Pophoezen, het verpakken van muziek" van het LOKV en "Papier: over papier en kunst" van de Culturele Raad. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan de amateurkunstenaars: zij krijgen om het jaar gelegenheid om hun werk te exposeren; aan deze exposities is een publieksprijs verbonden. Gemiddeld is er twee maal per jaar een tentoonstelling, die in de ontvangstruimte van de hoofdbibliotheek worden gehouden.

3.6 Kunstmanifestaties

Manifestaties en evenementen zijn belangrijk voor een levendig beeldend kunstklimaat en aantrekkelijk voor publiek en kunstenaars. Zij hebben door hun veelzijdigheid en een scala aan mogelijkheden een sterke uitstraling en bieden voor Zoetermeer de kans ook op landelijk niveau de aandacht te trekken. Manifestaties geven ook gelegenheid tot samenwerking tussen de verschillende culturele instellingen in Zoetermeer of tot samenwerking tussen verschillende gemeenten. In 1988 werd voor het eerst op het Dobbe-eiland een buitenexpositie, getiteld 'Realisme in Zoetermeer', gehouden. Er werden werken van kunstenaars uit diverse landen tentoongesteld, in combinatie met het kunstwerk van Kees Verschuren op het eiland. De expositie ging vergezeld van een geïllustreerde catalogus. Het is bedoeling om twee-jarlijks kunstmanifestaties of buitenexposities te organiseren.

3.7 Galerie l'Idée

In Zoetermeer is één galerie gevestigd, galerie l'Idée aan de Vlamingstraat, die in 1983 is gestart. Deze galerie brengt als enige in Nederland uitsluitend constructivistische kunst van kunstenaars uit Nederland en het buitenland. De galerie heeft inmiddels nationaal en internationaal erkenning gevonden en heeft een duidelijke plaats in de wereld van de beeldende kunsten ingenomen.

3.8 Documentatie

Enige jaren geleden werd door de gemeente een fietsroute langs Zoetermeerse beeldende kunst uitgegeven. De route voert langs 27 kunstwerken van verschillende kunstenaars. Van ieder kunstwerk is een beschrijving in de uitgave opgenomen, soms vergezeld van een afbeelding.

Abonnee met geleend kunstwerk van de kunsttuin.

4. Naar een beeldschoon Zoetermeer

In dit hoofdstuk worden voorstellen gedaan om een goed beeldend kunstklimaat te bevorderen, het eerst met betrekking tot de bestaande voorzieningen. Daarna volgen suggesties voor nieuwe activiteiten en initiatieven.

4.1 Kunstuitleen De Graanschuur

De kunstuitleen doet het zoals gezegd goed; het aantal abonnees stijgt gestaag en de collectie groeit navenant. Er is een enthousiaste en gemotiveerde selectiecommissie die regelmatig met nieuwe initiatieven en ideeën komt.

Toch kan een aantal van deze ideeën door ruimtegebrek voorlopig niet worden uitgevoerd. Eén van de leukste en voor Zoetermeer als kinderrijke stad aantrekkelijkste plannen is het opzetten van een kinderkunstuitleen. Het is de bedoeling hiervoor een speciaal op kinderen gerichte collectie kunstwerken aan te leggen. Het is een gemakkelijke en eenvoudige manier om kinderen zo vroeg mogelijk in aanraking te brengen met beeldende kunst.

Ook de wens van een afzonderlijke ruimte voor thema-exposities, voor keramiekverkoop en voor videokunst wordt aangehouden in afwachting van een nieuwe ruimere accommodatie.

Dit laatste biedt zoals uit bovenstaande opgemaakt kan worden mogelijkheden om het aanbod van de kunstuitleen uit te breiden. Het publieksbereik zal daardoor worden vergroot en de afzetmogelijkheden voor de kunstenaar verhoogd.

Er is een voorzichtig begin gemaakt met het werven van abonnees onder bedrijven. Veel nieuwe bedrijven vestigen zich in Zoetermeer waaronder veel potentiële abonnees voor de kunstuitleen zijn te vinden. Ook advisering aan de bedrijven ten aanzien van de keuze van kunstwerken behoort bij het servicepakket van de kunstuitleen. Wil dit echter goed van de grond komen dat zal er meer tijd in moeten worden gestoken dan nu bij de huidige personeelssamenstelling mogelijk is.

4.2 Het gemeentelijke kunstbezit

Met betrekking tot het gemeentelijke kunstbezit zullen de hierna volgende voorstellen in samenhang met de kunstuitleencollectie moeten worden gezien. Wij stellen namelijk voor beide collecties samen te voegen tot één collectie en ook van de beide selectiecommissies één commissie te maken. Het is de bedoeling om de uitleen van de kunstwerken onder één verantwoordelijke instantie te brengen, de kunstuitleen. De samenvoeging van de collecties en de uitgifte van de kunstwerken door de kunstuitleen heeft de volgende voordelen;

er bestaan niet meer twee collecties naast elkaar met vrijwel hetzelfde doel, namelijk het verspreiden van kunstwerken onder een breed publiek;

door samenvoeging wordt het kunstaanbod vergroot en hebben de abonnees meer keuzemogelijkheden;

de uitgifte wordt bij een instantie ondergebracht met terzake kundige medewerkers.

Een consequentie hiervan is dat de gemeentelijke afdelingen een (collectief) abonnement op de kunstuitleen zullen moeten afsluiten, zoals ook in vele andere gemeenten (onder andere Rotterdam en Utrecht) gebruikelijk is. Wij stellen voor deze nieuwe opzet nader uit te werken en te laten ingaan na de reorganisatie en de verhuizing van de kunstuitleen naar een nieuwe accommodatie.

In de tussenliggende periode is het de bedoeling om de collectie ge-

meentelijk kunstbezit meer te laten rouleren dan nu het geval is; er zal op bepaalde tijden gelegenheid zijn de kunstwerken om te ruilen. Op deze manier wordt een betere spreiding van de collectie bewerkstelligd en krijgen medewerkers de kans met verschillende onderdelen van de collectie kennis te maken. In verband met dit laatste is het tevens de bedoeling om geregeld exposities samen te stellen. Dit zal aanvankelijk uit het gemeentelijke kunstbezit zijn in het stadhuis, waar overigens geen afzonderlijke expositieruimte voor handen is, en later uit de samengevoegde collecties in de ruimte van de kunsttuitlen.

Met betrekking tot de collectie van het gemeentelijke kunstbezit zelf stellen wij voor na de afronding van de inventarisatie door de selectiecommissie te laten bekijken op welke punten de collectie hiaten vertoont - het ontbreken van een techniek of een bepaalde stroming - en de aankoop van nieuwe werken hierop af te stemmen. Tevens zal het naar het zich laat aanzien nodig zijn de collectie te schonen; dat wil zeggen dat technieken, stijlen of kunstenaars die oververtegenwoordigd zijn, uit de collectie worden genomen, teneinde overlappingsen te voorkomen.

Vooruitlopend op de samenvoeging van beide collecties lijkt het ons met het oog op een evenwichtige samenstelling van de collectie het beste de selectie van kunstwerken voor het gemeentelijke kunstbezit alvast te laten verrichten door de selectiecommissie kunsttuitlen.

4.3 Kunstopdrachten

De commissie kunstopdrachten heeft tot nu toe een flink aantal opdrachten verstrekt in het kader van de 1% regeling en in de wijken. De selectiecommissie kunsttuitlen geeft om het jaar een grafiekopdracht aan een Zoetermeerse kunstenaar.

Wij stellen voor nu er op dit gebied al het een en ander is gerealiseerd om een samenhangend opdrachten- en aankoopbeleid te formuleren dat als een leidraad kan dienen bij de opdrachten voor en de aanschaf van kunstwerken. Zo valt er een lijn aan te brengen in de verschillende collecties, hetgeen voor de eigen culturele identiteit van een stad van belang is.

Wij komen hier later voor een specifieke toepassing nog op terug bij het onderdeel 'Beeldende kunsten in de wijken'.

Een actief opdrachtenbeleid kan een belangrijke bijdrage leveren aan het inkomen van een kunstenaar en werkt stimulerend voor een goed beeldend kunstklimaat.

In dit verband stellen wij tevens voor het aantal opdrachten te verruimen. Te denken valt bijvoorbeeld aan opdrachten voor de vormgeving van een expositieruimte of de inrichting van een tentoonstelling, het ontwerpen van uitnodigingen en affiches, en niet in de laatste plaats aan opdrachten voor kunstzinnige representatiegeschenken. Dit laatste is een terrein dat ongekende mogelijkheden biedt. Een representatiegeschenk wordt omschreven als een officieel geschenk dat door een gemeente wordt uitgereikt om zichzelf te presenteren en een positief beeld naar buiten te dragen. Een goed voorbeeld hiervan is de in opdracht van de kunsttuitlen gemaakte zeefdruk van de stad Zoetermeer die als geschenk aan het Urban Land Institute werd aangeboden. Meestal worden representatiegeschenken bij speciale gelegenheden uitgereikt, maar ook opdrachten voor het ontwerpen van kerst- en nieuwjaarskaarten die de gemeente aan haar relaties verstuurt behoren hiertoe.

Opdrachten voor kunstzinnige representatiegeschenken dienen een drieledig belang; er wordt een grote spreiding van kunst bewerkstelligd, het is inkomensvormend voor de kunstenaar en de gemeente heeft een mogelijkheid zich te profileren.

Wij zijn van mening dat ter ondersteuning van de eigen Zoetermeerse kunstenaars zij als eersten in aanmerking dienen te komen voor deze opdrachten.

4.4 De kunstcommissies

Aansluitend aan het voorgaande willen wij een voorstel doen voor een andere opzet van de adviserende kunstcommissies.

Allereerst geeft de samenstelling van de sub-commissies selectie kunstuitleen/gemeentelijk kunstbezit en kunstopdrachten aanleiding tot de volgende opmerking; regelmatig wordt van de kant van het rijk en van de provincie de aanbeveling gedaan dat bestuurders en ambtenaren zich in selectiecommissies onthouden van artistiek-inhoudelijke beoordelingen, om ongewenste beïnvloedingen te voorkomen. Wij stellen dan ook voor dat noch ambtenaren, noch bestuurders in het vervolg deel nemen aan het selecteren van kunstwerken. Dit heeft als consequentie dat de beleidsmedewerkers culturele zaken die thans officieel deel uitmaken van de sub-commissies uitsluitend het secretariaat zullen gaan voeren.

In verband hiermee stellen wij tevens voor in de plaats van de commissie Beeldende Kunst, die in de praktijk een sluimerend bestaan leidt, een onafhankelijke adviescommissie Beeldende Kunst in te stellen, die zich uitsluitend bezighoudt met de artistiek-inhoudelijke advisering. De commissie wordt samengesteld uit leden van de sub-commissies selectie kunstuitleen/gemeentelijk kunstbezit en kunstopdrachten. Het secretariaat wordt gevoerd door een beleidsmedewerker van culturele zaken. De taken van de commissie Beeldende Kunst ten aanzien van de beleidsadvisering zullen door de commissie Welzijnsbeleid worden overgenomen.

Voor de adviescommissie en voor de sub-commissies zal een reglement met taakomschrijving, zittingsduur en samenstelling worden ingesteld.

Wij denken dat de constructie van een onafhankelijke adviescommissie waarin leden van beide sub-commissies met ieder hun specifieke taken zitting hebben, bevorderlijk zal zijn voor een samenhangend en kwalitatief goed aankoop- en opdrachtenbeleid.

4.5 Kunstzinnige vorming

Het verdient aanbeveling om de activiteiten binnen de kunstzinnige vorming basisonderwijs en voortgezet onderwijs uit te breiden en bijvoorbeeld een jaarprogramma beeldende kunsten aan te bieden. Hoe eerder kinderen immers vertrouwd worden gemaakt met de beeldende kunsten, hoe gemakkelijker later onbegrip daardoor voorkomen kan worden. Wij willen ernaar streven met ingang van het schooljaar 1991-1992 een programma beeldende kunsten samen te stellen en stellen voor dit in samenwerking met een bij voorkeur Zoetermeerse kunstenaar te realiseren.

Tevens willen wij meer gebruik maken van de informatieve mogelijkheden die educatieve exposities bieden en deze uitbreiden met twee per jaar. Een educatieve expositie is een van de aantrekkelijkste manieren om voorlichting te geven aan diverse mensen. Wijkbewoners kunnen zo visueel geïnformeerd worden over het realiseren van beeldende kunst in de wijk door bijvoorbeeld exposities samen te stellen in buurt- en wijkcentra. Er kunnen thematentoonstellingen georganiseerd worden over de diverse vormen van beeldende kunst in Zoetermeer die in de scholen en in de buurt- en wijkcentra worden gepresenteerd.

4.6 Kunstmanifestaties

Wij hebben in het voorgaande aangegeven dat om het jaar een kunstmanifestatie of buitenexpositie zal worden georganiseerd. Behalve het Dobbe-eiland zijn hiervoor het Marktpllein of iets kleinschaliger de tuin van het Historisch Museum geschikte lokaties.

Ook de organisatie van een tweejaarlijkse stedelijke biennale van beeldende kunst, uitwisselingsprogramma's tussen steden of buitenexposities in een bepaalde straat of wijk behoren tot de mogelijkheden.

Het laatste biedt ook de bewoners de gelegenheid actief te participeren in een kunstmanifestatie.

Een stapje verder is de gedachte aan de bouw van een kunsthof, waar bijvoorbeeld de meest geavanceerde ontwikkelingen op het gebied van de beeldende kunsten aan bod kunnen komen of waar werk van kunstenaars wordt geëxposeerd dat (nog) niet in de grote musea wordt getoond.

Dergelijke activiteiten dragen veel bij aan een levendig beeldend kunstklimaat en zeker een kunsthof zal ook landelijk gemakkelijk de aandacht weten te trekken.

4.7 Galeriers

Galeriers zijn essentieel voor het beeldende kunstklimaat in een stad. Zij vormen een belangrijk contactpunt. Kunstenaars hebben daar de mogelijkheid te exposeren en te verkopen, en het publiek kan kunst komen bekijken en kopen. Ook kunnen galeriers betrokken worden bij manifestaties of gezamenlijke activiteiten van culturele instellingen.

Naast galerie l'Idée die gericht is op een bepaalde kunststroming is zeker ruimte voor nog meer galeriers. Gevaar voor concurrentie zal er niet zijn, omdat in de praktijk blijkt dat meerdere galeriers bijeen elkaar eerder versterken dan beconcurreren.

Deze voorzieningen komen echter niet vanzelf in de Dorpsstraat; er zullen maatregelen moeten worden genomen om het vestigen van galeriers te stimuleren. Wij stellen voor hiertoe een actief beleid te voeren dat gericht is op eventuele verhuur van geschikte panden of het verstrekken van start- en exploitatiesubsidies, zodat het voor galeriehouders aantrekkelijk wordt om zich hier te vestigen.

De hierna te noemen nieuwe voorzieningen zien wij om het westelijke deel van de Dorpsstraat een impuls te geven bij voorkeur gerealiseerd in dit gebied en directe omgeving.

4.8 Ateliers

Een belangrijk gemis in de voorzieningen voor kunstenaars in Zoetermeer zijn betaalbare en geschikte atelierruimten. Dat er veel behoefte aan is blijkt uit het feit dat het afgelopen jaar een tiental aanvragen voor atelierruimte voor professionele beeldende kunstenaars in Zoetermeer is ontvangen.

Om hier aan tegemoet te komen worden momenteel de mogelijkheden onderzocht om naast het woonhuis Vlamingstraat 2/4 atelierruimten te realiseren. Aan dit woonhuis is een grote schuur vastgebouwd die gemeentelijk eigendom is. De schuur kan verbouwd worden tot vijf atelierruimten. Ook uit historisch oogpunt is het interessant dat de schuur behouden kan blijven door er een nieuwe functie aan te geven; de lange muur aan de kant van de Vlamingstraat bestaat nog uit de originele gele baksteentjes waarin fraaie ijzeren stalramen bewaard zijn gebleven, en vormt een belangrijk beeldbepalend element.

In de schuur is ruimte voor 5 ateliers van ongeveer 40 m² per atelier. Wij stellen voor hier, gezien de landelijk gemiddelde huurprijs van f 50,- per m² (jaarlijks), niet meer dan f 250,- huur per maand voor te vragen. Een eventueel optredend exploitatietekort zal in dat geval door de gemeente aangevuld kunnen worden.

4.9 Grafisch atelier

De aanwezigheid van een grafisch atelier of grafische werkplaats waar men de gelegenheid heeft de grafische druktechnieken te beoefenen en te verkopen, is een belangrijke voorziening voor professionele beel-

dend kunstenaars. Ook voor het publiek is een grafisch atelier aantrekkelijk; men kan door middel van cursussen of workshops onder professionele leiding zelf leren verschillende druktechnieken te beoefenen of als bezoeker ter plekke bekijken hoe grafiek gemaakt wordt. In het verleden is hiervoor door een Zoetermeers beeldend kunstenaar al eens een plan ingediend, dat in afwachting van verdere ontwikkelingen op het gebied van de beeldende kunsten is aangehouden. Wij stellen voor dit plan een stimulans te geven en te ondersteunen door bijvoorbeeld de kosten van de benodigde apparatuur voor onze rekening te nemen.

4.10 Expositiemogelijkheden

In 1986 werd besloten om de tentoonstellingen voor professionele kunstenaars in kunstuitleen De Graanshuur te laten vervallen, opdat de vrijkomende ruimte voor een permanente opstelling van de collectie van de kunstuitleen zou kunnen worden benut. Deze op zich terechte beslissing betekent wel dat er van gemeentewege geen expositiemogelijkheden meer zijn. Kunstenaars die in Zoetermeer willen exposeren maken gewoonlijk gebruik van het Baron Hotel, van het Verpleeghuis of van horeca-gelegenheden. Geen van deze accommodaties is echter specifiek gericht op exposities maar vormen een onderdeel van een groter geheel.

Ook het feit dat de educatieve tentoonstellingen bij gebrek aan een eigen expositieruimte in de hoofdbibliotheek georganiseerd moeten worden, pleit voor een eigen gemeentelijke accommodatie. Hoewel het uiteraard een goede zaak is dat binnen de bibliotheek hiervoor gelegenheid wordt geboden, is men voor de planning en organisatie van exposities afhankelijk van derden.

Een eigen expositieruimte is o.i. het beste onder te brengen in een Centrum Beeldende Kunst, waar alle activiteiten op het gebied van de beeldende kunsten gebundeld zullen worden.

4.11 Beeldenroute

Ten noorden van het westelijke deel van de Dorpsstraat liggen het al genoemde Marktplaatsplein en de Dobbe-plas.

De aanleg van een beelden route in dit gebied zal een versterking vormen van de culturele functie van het westelijke deel van de Dorpsstraat en bijdragen aan de herkenbaarheid en exclusiviteit van de culturele as Dorpsstraat-Stadscentrum.

De aantrekkingskracht van het Dobbe-gebied en het Marktplaatsplein als overgang tussen de dichter bebouwde Dorpsstraat en het stadscentrum is gelegen in het wijde karakter, waarin beeldende kunst objecten volledig tot hun recht kunnen komen en het gebied een verrassende en visuele meerwaarde zullen geven.

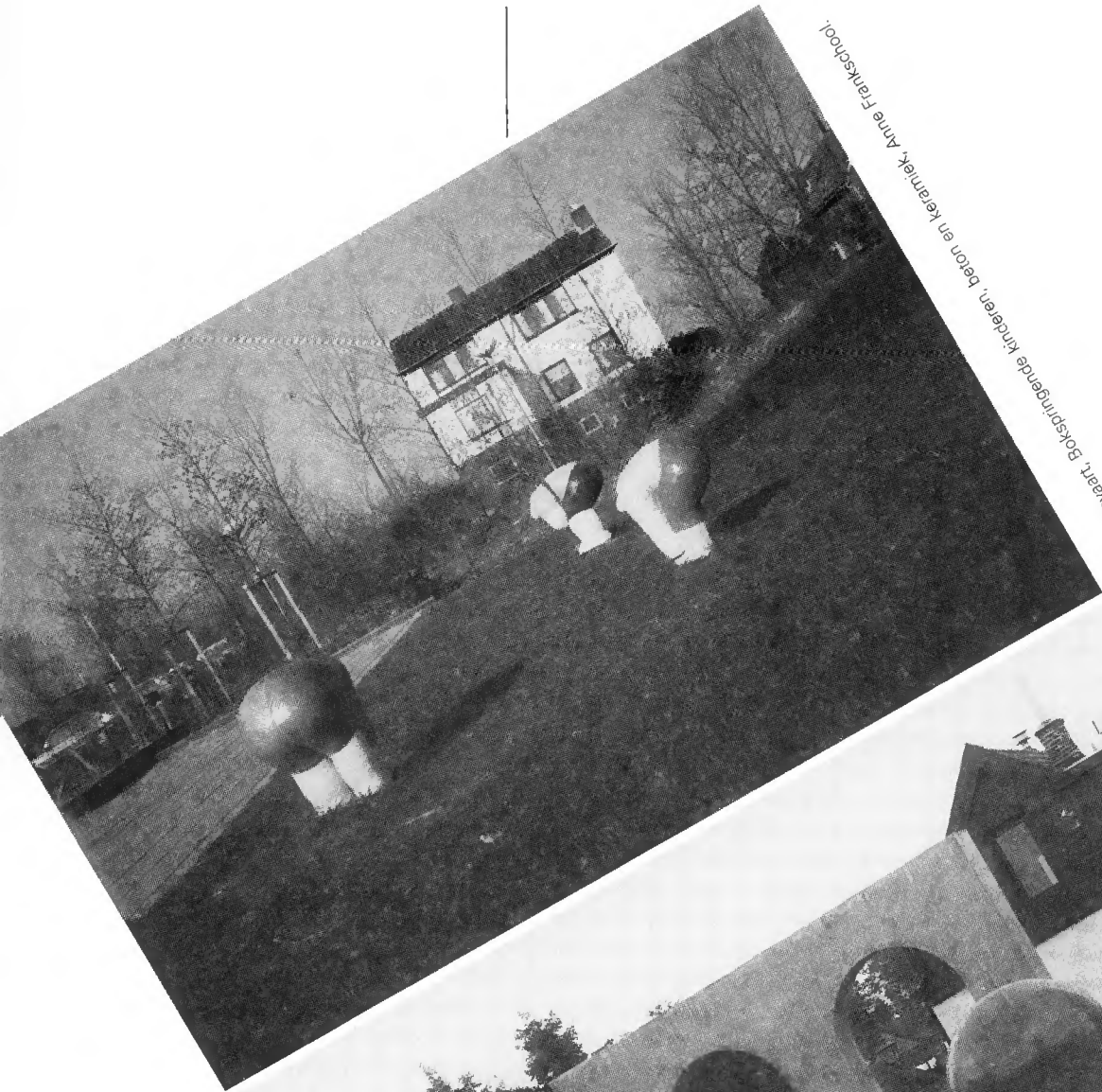
4.12 Verdere activiteiten in het westelijke deel van de Dorpsstraat en naaste omgeving

Wil het westelijke deel van de Dorpsstraat daadwerkelijk kans maken een levensvatbaar en vitaal cultuurcentrum te worden, dan is het noodzakelijk het aanbod niet te beperken tot een museum, galeries en ateliers, hoe belangrijk deze ook zijn.

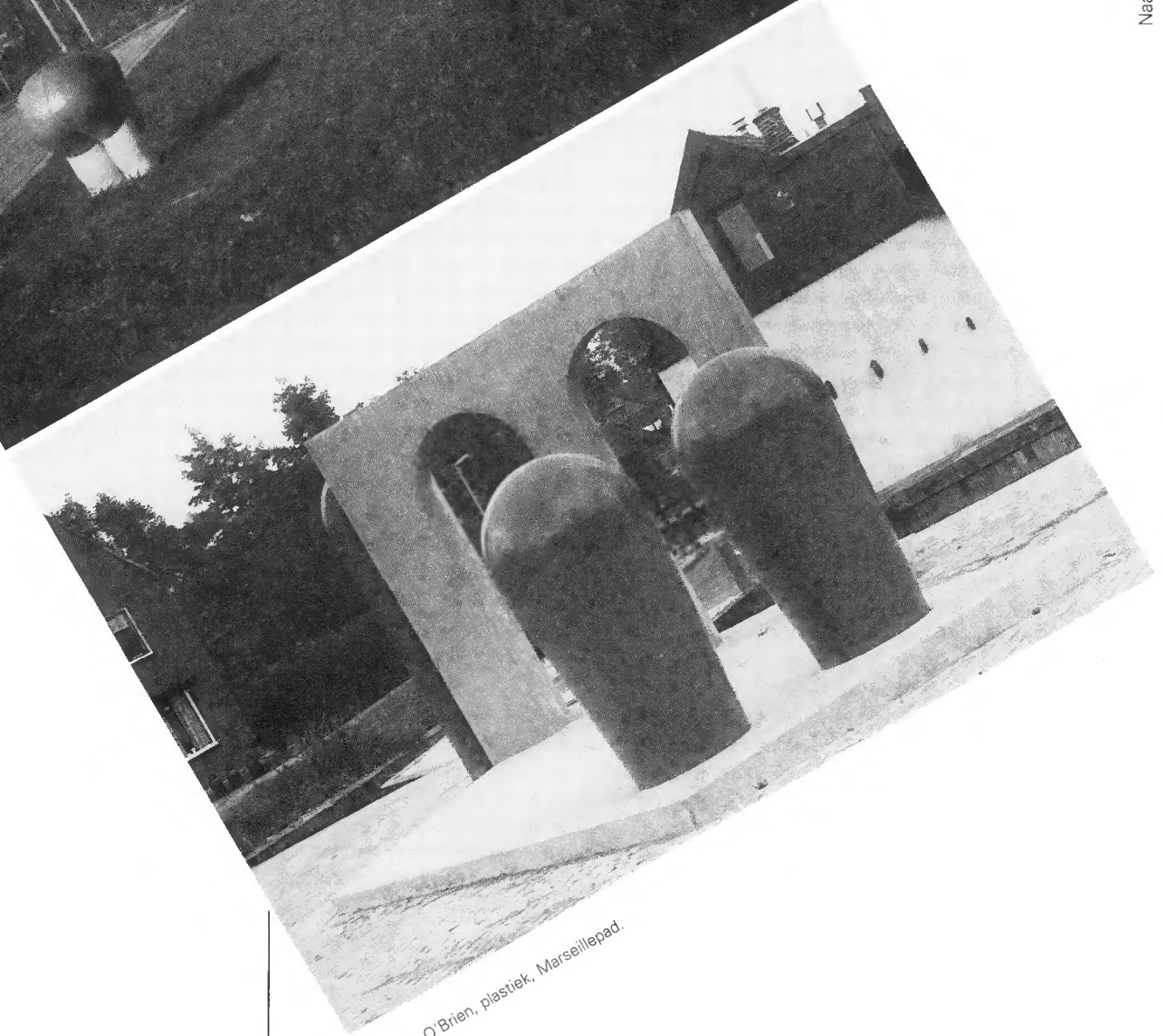
Wij denken daarbij aan bestemmingen die raakvlakken hebben met de beeldende kunsten zoals een winkel in teken- en schildersbenodigdheden, een gespecialiseerde kunstboekhandel of een schilderijen- of meubelrestaurateur die goed in het culturele geheel zijn in te passen.

Een prima gelegenheid in de sfeer van ontmoetingen en sociale contacten is voorts een café/eethuis met expositiemogelijkheid.

De uitoefening van oude ambachten en kunstnijverheid zou eveneens

Gillis Kalisvaart, Bokspringende kinderen, beton en keramiek, Arne Fankenschol.

Fortuyn, O'Brien, plastic, Marseillepad.

hier goed passen. Een concreet gegeven is het bestaande Gildeproject - waaraan men op dit moment hernieuwde aandacht geeft - dat met haar activiteiten als houtbewerking, speelgoedreparatie of stoelen matten, een passend onderkomen zou kunnen krijgen in een van de panden van de Dorpsstraat of aan het Nicolaasplein, waar al het Kreativiteitssentrum is gehuisvest.

Ook hier geldt dat dit niet vanzelf zal gaan. Het beleid zal erop gericht dienen te zijn dergelijke activiteiten in het westelijke deel van de Dorpsstraat en naaste omgeving van de grond te krijgen.

4.13 Beeldende kunsten in de wijken

Vanuit het culturele zwaartepunt, het westelijke deel van de Dorpsstraat, is het zinvol te streven naar een uitstraling in de wijken van Zoetermeer, naar vormen van beeldende kunst die hier specifiek op zijn gericht. De verschillende wijken van Zoetermeer bezitten een heel eigen, gemakkelijk van elkaar te onderscheiden karakter. Het oude dorp Zoetermeer met zijn historische bebouwing, de wijken Palenstein en Driemanspolder met de grootschalige hoogbouw uit de jaren 60 en Seghwaert met de kronkelige straten en laagbouw uit de jaren 70 zijn hiervan duidelijke voorbeelden. Beeldende kunst kan de bijzondere kwaliteiten van iedere wijk versterken en de bewoners bewust maken van de karakteristiek van hun eigen buurt.

Om dit te bereiken zijn kunstvoorstellen nodig die in harmonie zijn met het eigene van de wijk en waarbij ook de bewoners gehoord worden. In zulke gevallen is het zinvol dat een vertegenwoordiger van hen betrokken wordt bij de kunst opdrachten.

Als tweede mogelijkheid om kunst in de wijk te presenteren kan gedacht worden aan specifiek voor een bepaalde wijk georganiseerde tentoonstellingen en kunstmanifestaties, of exposities waar men kan kennismaken met de collectie gemeentelijk kunstbezit.

Op dit moment wachten twee wijken op nadere invulling met beelden de kunst. Het betreft hier Noordhove en Rokkeveen. Voor Noordhove wordt momenteel een plan opgesteld door de kunstenaars-adviseurs van de gemeente. In de loop van 1990 zal naar verwachting dit project worden afgerond.

Voor de wijk Rokkeveen wordt een plan ontwikkeld om een samenhangend aanbod te creëren van beeldende kunsten. Het aanbod zal bestaan uit beeldende kunst in de gebouwde omgeving en de 1%-regeling bij scholen en andere gebouwen.

De kunsttoepassing in Rokkeveen kan niet worden los gezien van hetgeen gerealiseerd gaat worden op de Floriade. Indien mogelijk zal het gemeentelijke aandeel voor kunst op de Floriade op een later tijdstip een definitieve plek in de wijk krijgen.

4.14 Documentatie

Een goed functionerend documentatie- en informatiesysteem biedt een up-to-date overzicht van de kunstwerken en kunstobjecten die deel uit maken van de verschillende collecties of die in de stad zijn geplaatst, en bevat gegevens van de desbetreffende kunstenaars. Ook informatiemateriaal in de vorm van voorlichtingsfolders, fietsroutes, periodieken, nieuwsbrieven, begeleidende catalogi bij tentoonstellingen of monografieën vormt hiervan een onderdeel.

Wij stellen voor een goed documentatie- en informatiesysteem dat gemakkelijk toegankelijk is voor iedere belangstellende op te zetten. Een dergelijk systeem bevordert een goed contact met beeldende kunst en kunstenaars en werkt stimulerend voor aankopen en opdrachten. Zowel voor intern als voor extern gebruik is het systeem functioneel.

Hiervoor is het in de eerste plaats noodzakelijk het huidige bestand aan kunstwerken en kunstobjecten te inventariseren, te beschrijven en te fotograferen. Hiermee is voor wat betreft het gemeentelijke kunstbezit een aanvang gemaakt; het bestand van de kunstuitleen is bijgewerkt.

De verkregen gegevens worden ingevoerd in de computer. Voor de kunstobjecten in de stad geldt dat zij voorzien zullen worden van een bordje met korte informatie over het betreffende kunstwerk. Daarnaast zal een kunstenaarsdocumentatie worden opgezet van in Zoetermeer werkzame kunstenaars en van kunstenaars van wie werk in Zoetermeer aanwezig is. De documentatie zal informatie bieden over de achtergrond en opleiding, het werk, exposities en publicaties. Het lijkt ons vervolgens voor een goed contact met de abonnees van de kunstuitleen bevorderlijk om bijvoorbeeld eens per kwartaal een nieuwsbrief uit te geven. Nu ontvangen de abonnees alleen maar nota's en incidenteel brieven wanneer er bijzondere activiteiten plaatsvinden. In de nieuwsbrief wordt men op de hoogte gebracht van nieuwe aanwinsten in de collectie, interessante exposities of evenementen of kunnen korte artikelen worden opgenomen over bepaalde kunstenaars of kunstwerken. Met uitzondering van de nieuwsbrief voor abonnees van de kunstuitleen, folders, kleine catalogi bij tentoonstellingen en een nieuwe geactualiseerde fietsroute verdient het aanbeveling het opzetten van een documentatie- en informatiesysteem te koppelen aan de instelling van een Centrum Beeldende Kunst c.q. nieuwe accommodatie voor de kunstuitleen.

4.15 Individuele subsidies

Voor professionele beeldend kunstenaars bestaat er zowel op landelijk als op provinciaal niveau een aantal subsidiemogelijkheden.

De Stichting Fonds voor Beeldende Kunsten en Bouwkunst biedt financiële ondersteuning in de vorm van individuele subsidies (startstipendia, werk-, reis- en studiebeurzen, projektsubsidies en presentatiesubsidies) en verstrekt beroepskostenvergoedingen op tijdelijke basis. Verdere mogelijkheden zijn er bij het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur voor incidentele en meerjarige activiteitsubsidies en bij de Stichting Materiaalfonds voor beeldende kunst (voor een renteloze lening voor materialen).

De Stichting Voorzieningsfonds voor Kunstenaars waarin onder meer de Stichting Beroepskostenvoorziening voor kunstenaars is ondergebracht, geeft vergoedingen voor beroepskosten (echter alleen indien de kunstenaar over een afwijzing van het Fonds voor Beeldende Kunsten beschikt), verstrekt leningen ten behoeve van investeringen en van promotie- en presentatie-activiteiten en biedt voorzieningen voor oudere kunstenaars en verzekeringsfaciliteiten. Als gemeente verlenen wij een bijdrage ten behoeve van de Stichting Beroepskostenvoorziening voor Kunstenaars. Via deze stichting kunnen professionele kunstenaars in aanmerking komen voor een beroepskostenuitkering van maximaal f 3.380,- per jaar. De bijdrage van de gemeente wordt door de Stichting vastgesteld op basis van het aantal in de gemeente aanwezige kunstenaars. De provincie Zuid-Holland tenslotte voorziet in de mogelijkheid van een produktietoelage (via de Stichting Voorzieningsfonds voor Kunstenaars) en geeft subsidies voor tentoonstellingskosten.

Wij achten het niet zinvol om aan deze wirwar van regelingen van verschillende instanties ook zelf nog eens regelingen toe te voegen in de sfeer van beroepskostenvergoedingen en leningen. Overigens maakt de Stichting Voorzieningsfonds voor Kunstenaars zich sterk voor de uitvoering van één uniforme landelijke regeling om een eind te maken aan de onduidelijke structuur.

Wij willen echter ten behoeve van de Zoetermeerse kunstenaars in twee gevallen een uitzondering maken; deze betreffen het verstrekken van een subsidie voor tentoonstellingskosten en voor het aanleggen van een documentatie.

Voor een kunstenaar is het van groot belang dat zijn werk bekend wordt bij publiek, galleries, musea en verzamelaars. Het creëren van expositiemogelijkheden is een van de middelen daartoe, die in het voorgaande is aangegeven; bijdragen in de kosten van tentoonstellingen (hang- en

stageden, uitnodigingen, transport) is een zinvolle andere mogelijkheid. Wij stellen voor ter ondersteuning van de eigen Zoetermeerse kunstenaars naar analogie van de provincie een subsidie van maximaal f 750,- per kunstenaar per jaar te verstrekken voor gemaakte tentoonstellingskosten.

Tegenwoordig wordt steeds vaker van de kunstenaars gevraagd hun werk te presenteren door middel van een foto- of dia-documentatie. Dit geldt bijvoorbeeld voor het verkrijgen van opdrachten of voor de selecties van kunstuitlenen. Ook kunstuitleen De Graanschuur maakt ten behoeve van de huur-, huurkoop- en aankoopprondes een voorselectie aan de hand van foto's of dia's, op basis waarvan de gekozen kunstenaars uitgenodigd worden hun werk in de kunstuitleen te tonen voor de definitieve selectie.

Het aanleggen van een representatieve en kwalitatief goede documentatie is voor een kunstenaar een noodzaak geworden om serieus te kunnen meedingen naar opdrachten. Het is echter tevens een kostbare aangelegenheid. Daarom willen wij voorstellen de Zoetermeerse kunstenaars hierin een tegemoetkoming te geven, bijvoorbeeld eenmalig 40% van de gemaakte kosten tot een maximum van f 750,- en voor het actueel houden een tegemoetkoming van 40% met een maximum van f 250,- per jaar.

Hans Wap. Modern Living, lino unica.
Collectie kunstuitleen.

5. Een andere organisatievorm

5.1 Een Centrum Beeldende Kunst

Het beleidsveld beeldende kunsten (inclusief de kunstuitleen) is één van de taken van bureau culturele zaken, afdeling welzijn van de voormalige secretarie. Als onderdeel van bureau cultuur is dit beleidsveld o.i. naar buiten toe niet voldoende herkenbaar. In de voorstellen van de stuurgroep reorganisatie voor een nieuwe organisatievorm binnen het gemeentelijke apparaat is sprake van een "onderafdeling beeldende kunst" binnen de afdeling Kunst en Cultuur en komen de beeldende kunsten duidelijker naar voren. Definitieve besluitvorming moet hierover nog plaatsvinden.

Wij willen hier het belang benadrukken dat het beleidsveld beeldende kunsten met een eigen identiteit naar buiten treedt, zodat een duidelijk aanspreekpunt voor publiek en kunstenaar ontstaat. Tevens willen wij wijzen op de betrekkelijk losse relatie tussen de desbetreffende beleidsmedewerkers van bureau cultuur en de kunstuitleen die in verschillende gebouwen zijn gehuisvest. Een direct contact tussen de medewerkers van bureau cultuur en de medewerkers van de kunstuitleen ontbreekt hierdoor.

Blijft deze situatie ongewijzigd, dan is het gevaar groot dat het beeldende kunstbeleid niet echt van de grond zal komen en dat de gemeente Zoetermeer slechts marginaal zal kunnen optreden.

De vorming van een zelfstandig Centrum Beeldende Kunst in een eigen gebouw waarin ook de kunstuitleen wordt ondergebracht, lijkt ons de meest ideale oplossing. Een belangrijk effect van een Centrum Beeldende Kunst is namelijk het "één loket" effect. Voor publiek, potentiële opdrachtgevers, kunstenaars en ook de gemeente zelf, is het zeer belangrijk te weten waar zich welke informatie bevindt. Een Centrum Beeldende Kunst kan een belangrijke rol vervullen als begeleider van de professionele beroepsbeoefening van kunstenaars. De aantoonbare meerwaarde hiervan kan op termijn, door de kortere lijnen, veel kosten besparen.

Een aantal gemeenten waar soortgelijke problemen werden gesignaleerd is al overgegaan tot de vorming van een zelfstandig instituut; Rotterdam heeft in 1987 een gemeentelijk Centrum Beeldende Kunst opgericht, waar ook de artotheek onder valt. Het Centrum heeft de beschikking over een eigen gebouw. Dordrecht heeft begin 1989 een gemeentelijke Dienst Kunst ingesteld, waarin opgenomen het Centrum Beeldende Kunst, en in Den Haag is onlangs het Haags Centrum voor Beeldende Kunst opgericht.

Wij stellen voor om de plannen voor de oprichting van een Centrum Beeldende Kunst in Zoetermeer nader uit te werken en met concrete voorstellen te komen. Deze plannen zullen worden gekoppeld aan een nieuwe accommodatie voor de kunstuitleen die o.i. het beste in een Centrum Beeldende Kunst kan worden ondergebracht.

5.2 De personele kant

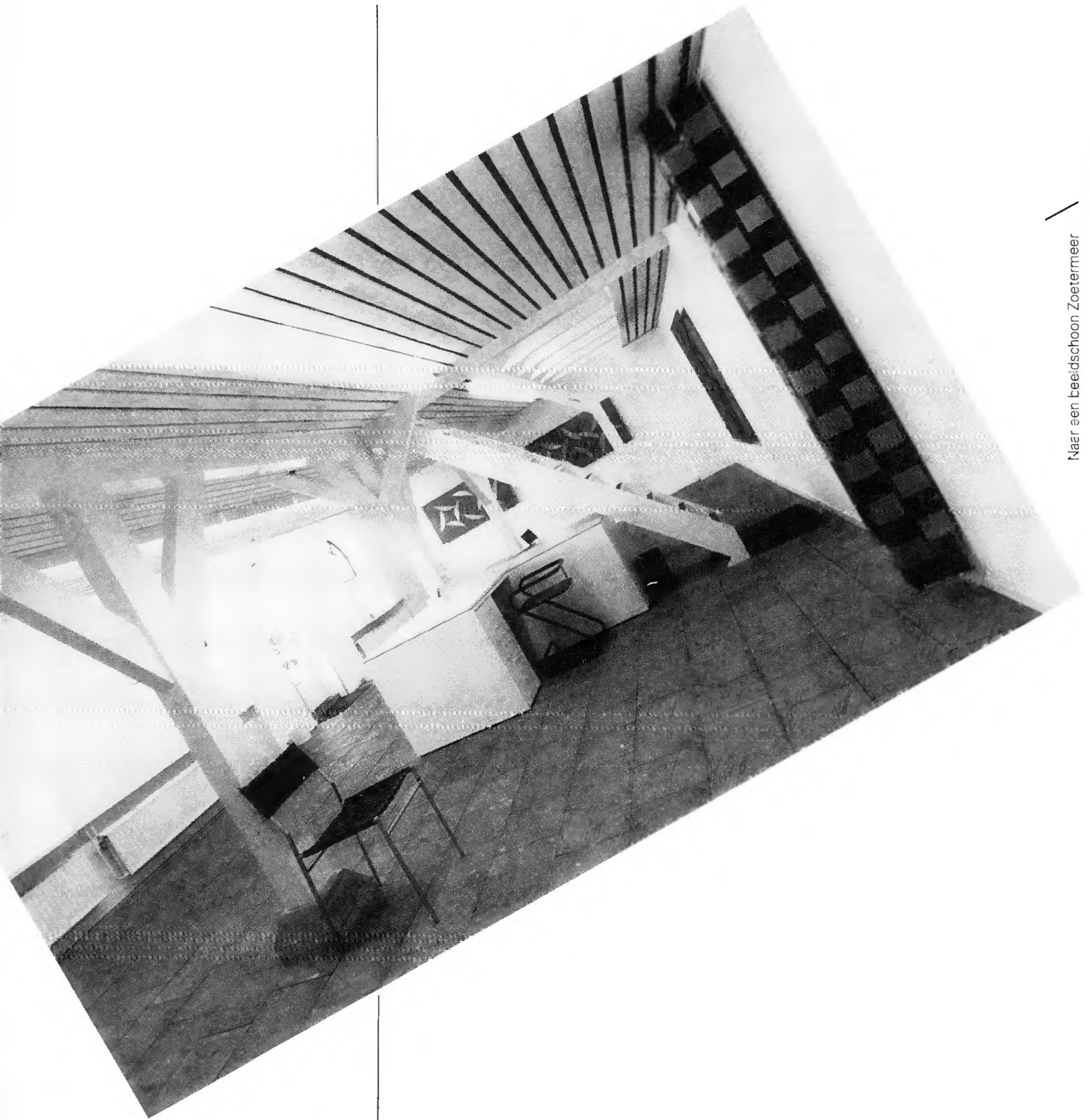
Ten aanzien van de personele kant merken wij op dat bij uitvoering van de in de notitie opgenomen beleidsintenties de werkdruk voor de huidige medewerkers aanzienlijk zal toenemen. De taken worden momenteel uitgevoerd door een full-time en een part-time beleidsmedewerker. In totaal worden 50 uur per week aan de beleidstaken besteed. Aan de kunstuitleen zijn twee medewerkers (samen 33 uur per week) en een invalkracht (21 dagen per jaar) verbonden. Hiervoor geldt dat door de toename van het aantal abonnees en de uitgebreidere collectie deze uren niet meer voldoende zijn.

In tegenstelling tot hetgeen in de notitie personeelsprognose tot 1998 is opgenomen dat 3/4 formatieplaats voor cultuur kan verdwijnen, zal zelfs uitbreiding noodzakelijk zijn.

Onderstaand geven wij globaal aan met hoeveel uren dit beleidsterrein uitgebreid zou moeten worden.

Het aantal extra uren voor de beleidstaken schatten wij op 8 uur per week en voor de uitvoerende taken met betrekking tot de kunstuitleen eveneens op 8 uur, met ingang van 1991.

Mocht worden overgegaan tot de oprichting van een Centrum Beeldende Kunst, dan verwachten wij dat voor de beleidstaken nog eens 4 uur extra nodig zijn. Tevens zal er dan sprake zijn van nieuwe beleidsondersteunende taken als het opzetten en bijhouden van een documentatie- en informatiesysteem en de organisatie van tentoonstellingen. Wij schatten dat 28 uur per week hiervoor voldoende zal zijn.

Interieur galerie L'Idée

6. Planning

De uitwerking van de in de notitie opgenomen voorstellen en de uitvoering van de activiteiten worden in onderstaand schema gefaseerd weergegeven.

Tweede helft van 1990

- Organisatie tweejaarlijkse buitenexpositie.
- Opstellen van een notitie ten behoeve van de oprichting van een Centrum Beeldende Kunst, waarin de kunstuitleen en een expositieruimte worden opgenomen.
- Instellen reglement en taakomschrijving van de adviescommissie beeldende kunsten alsmede van de subcommissies selectie kunstuitleen en kunstopdrachten.
- Afronding van de inventarisatie van het gemeentelijke kunstbezit en start van de inventarisatie en documentatie van de buitenobjecten.
- Opstellen van een subsidiereglement tentoonstellingskosten en documentatiekosten voor Zoetermeerse kunstenaars.

Eerste helft 1991

- Organisatie van een expositie gemeentelijk kunstbezit.
- Opstellen van een korte notitie galerie- en atelierbeleid.
- Formulering samenhangend opdrachten- en aankoopbeleid door de adviescommissie beeldende kunsten, waarin opgenomen een beeldenroute in het Dobbe-gebied.

Tweede helft 1991

- Samenstelling programma beeldende kunsten ten behoeve van de kunstzinnige vorming.
- Samenstelling geactualiseerde fietsroute beeldende kunsten (in samenwerking met afdeling voorlichting).

1992

- Opstellen van een notitie tentoonstellingsbeleid.
- Organisatie twee-jaarlijkse kunstmanifestatie/buitenexpositie, in combinatie met de Floriade.
- Organisatie van een expositie gemeentelijk kunstbezit.
- Opstellen van deelnotities beeldende kunsten, gericht op specifieke doelgroepen.

Vanaf 1993

De realisatie van een aantal activiteiten is mede afhankelijk van de instelling van een Centrum Beeldende Kunst met daarin ondergebracht de kunstuitleen en een expositieruimte.

Dit betreft

- het opzetten van een documentatie- en informatiesysteem,

- organiseren van exposities in een gemeentelijke expositieruimte en uitbreiding van de educatieve exposities,
- de samenvoeging van de collecties van de kunstuitleen en het gemeentelijke kunstbezit, gekoppeld aan het schonen van laatstgenoemde collectie,

specifiek voor de kunstuitleen:

- de uitgifte van de collecties,
- het opzetten van een kinderkunstuitleen,
- het organiseren van (thema)exposities,
- en de uitbreiding van promotie-activiteiten.

Frank Letterie. Kippen, bronzen plastiek, De Vijverburgh/Prinsenhofschool.

7. Financiële consequenties

Voor de activiteiten op het gebied van de beeldende kunsten zijn in de begroting van 1990 de volgende budgetten opgenomen. Waar nodig wordt door ons in samenhang met de voorgaande voorstellen aangegeven welke budgetten te laag zijn en met welke bedragen deze verhoogd zouden moeten worden.

Kunstuitleen De Graanschuur

Aan de inkomstenkant van de kunstuitleen is een bedrag van f 145.345,- geraamd (abonnementsgelden en verkopen) en aan de uitgavenkant f 150.763,- (administratie- en reprocosten, huur-, huurkoop en aankoop kunstwerken, promotiekosten en kosten selectiecommissie kunstuitleen).

Van de provincie ontvangt de kunstuitleen jaarlijks een subsidie voor de huur-, huurkoop- en aankoop van kunstwerken. In 1989 bedroeg deze f 73.763,-. De subsidie van de provincie is opgenomen in de inkomsten van de uitleen.

N.B. Niet meegerekend zijn de accommodatiekosten (thans versluierd in de kosten van theater De Graanschuur) en de personeelskosten.

Het gemeentelijke kunstbezit

Het budget voor aankopen ten behoeve van het gemeentelijke kunstbezit is f 14.392,- per jaar. Dit bedrag kan worden aangevuld door de provincie, die subsidies toekent voor het kopen van kunstwerken. Deze bedraagt 50% van de totale aankoopprijs met een maximum van f 30.000,- en een minimaal aankoopbedrag van f 10.000,-. In 1989 werd voor de uitbreiding van het gemeentelijke kunstbezit f 26.288,- door de provincie toegekend.

Kunsttoepassing en het fonds kunstopdrachten

Voor de kunsttoepassing in de bebouwde omgeving is voor Noordhove f 78.750,- gereserveerd en voor Rokkeveen f 315.000,-. Voor het Stadscentrum resteert nog f 162.555,-.

In het fonds kunstopdrachten is na aftrek van de reservering van f 186.500,- voor de Floriade nog f 886.981,- beschikbaar.

In 1987 is naar aanleiding van de te houden expositie "Realisme in Zoetermeer" besloten om een bedrag van f 25.000,- te reserveren voor kunstmanifestaties of buitenexposities en dit bedrag te betalen uit het fonds kunstopdrachten.

Gezien het feit dat de kosten van de in 1990 te organiseren buitenexpositie op ruim f 100.000,- begroot worden, waarvan f 63.000,- te financieren door de gemeente, stellen wij voor het bedrag van f 25.000,- minimaal te verdubbelen tot f 50.000,-.

Voor de dekking van de resterende kosten kan subsidie bij de provincie worden aangevraagd. Deze geeft subsidie voor activiteiten waarbij beeldende kunstenaars hun werk tonen (maximaal f 750,- bruikleenvergoeding per beeld of indien er iets van tijdelijke aard voor een specifieke lokatie wordt gemaakt, f 3.000,- per beeld of object) en geeft subsidie voor het honorarium van de kunstenaar bij kunstopdrachten (maximaal f 30.000,- per opdracht).

Ten aanzien van eventuele sponsoring wordt opgemerkt dat grote projecten voor sponsors over het algemeen aantrekkelijk zijn om hun naam aan te verbinden. De kosten van een catalogus zouden bijvoorbeeld op deze manier gefinancierd kunnen worden.

Kunstzinnige vorming

De kosten van het genoemde basisschoolproject "Kunst en mijn zoontje van vijf" die in 1990 van start gaat, zijn f 10.000,-. Deze eenmalig voorkomende activiteit op het gebied van de beeldende kunsten wordt nu betaald uit de post kunstzinnige vorming in schoolverband. Indien dergelijke projecten structureel in het programma kunstzinnige vorming worden opgenomen en dus een uitbreiding van het aanbod vormen, is het redelijk hiervoor jaarlijks een bedrag te ramen. Wij stellen voor hier f 10.000,- voor uit te trekken vanaf 1992.

Voor de organisatie van educatieve exposities is een bedrag van f 6.387,- uitgetrokken. Wij streven ernaar vanaf 1993 het aantal educatieve exposities met twee per jaar uit te breiden. De kosten hiervan kunnen op f 12.000,- geschat worden.

Totaal extra: f 22.000,-.

Aan de uitvoering van **nieuwe** beleidsvoornemens op het gebied van de beeldende kunsten kunnen, heel globaal, de volgende financiële consequenties verbonden worden.

Galeries

Wij willen het voor galeriehouders graag aantrekkelijk maken om zich in Zoetermeer te vestigen. Wij denken daarbij aan het geven van een startsubsidie voor de investeringskosten en een exploitatiesubsidie gedurende vijf jaar. Hoewel wij dit in een korte notitie galeriebeleid in Zoetermeer nog gedetailleerd zullen uitwerken, willen wij toch alvast een indicatie geven van de subsidiebedragen. Wij stellen voor aan de startsubsidie een maximum van f 5.000,- te verbinden en de subsidie in het exploitatietekort trapsgewijs te laten aflopen van maximaal f 10.000,- gedurende het eerste jaar, naar f 8.000,- in het tweede jaar, f 4.000,- in het derde jaar, f 2.000,- in het vierde jaar en f 1.000,- in het vijfde en laatste jaar.

Bij vestiging van twee nieuwe galeries in Zoetermeer en rekening houdend met een eventuele verhuizing van de bestaande galerie in Zoetermeer is maximaal f 75.000,- nodig, vanaf 1992.

Daarbij komt nog eenmalig maximaal f 10.000,- voor de startsubsidie van twee nieuwe galeries. Voor de dekking van eenmalige kosten kan binnen het fonds kunstopdrachten ruimte worden gevonden.

Ateliers

In de schuur van Vlamingstraat 2/4 kunnen 5 ateliers van ieder ongeveer 40 m² gerealiseerd worden.

De opbrengst van de 5 ateliers wordt op jaarlijks f 15.000,- gesteld; (f 250,- per maand per atelier, exclusief verwarming en verlichting).

De kosten van de verbouwing en de benodigde voorzieningen zijn berekend op f 483.000,-. Op basis van een 40-jarige annuïteit is dit f 36.229,- jaarlijks, vermeerderd met objectlasten f 1.500,- en onderhoud f 2.500,-. Totaal: f 40.229,-.

Het jaarlijkse exploitatietekort bedraagt derhalve f 25.229,- vanaf 1992.

Grafisch atelier

Met betrekking tot de uitrusting van een grafische werkplaats volstaan wij met een globale schatting van de kosten van de apparatuur. Deze kunnen op ongeveer f 40.000,- gesteld worden (zeefdruk-apparatuur, afzuigingsinstallatie, litho-pers, handpers en belichtingsapparatuur). De apparatuur zou eventueel gefaseerd aangeschaft kunnen worden. Deze eenmalige kosten kunnen via het fonds kunstopdrachten ter beschikking komen. Naar verwachting zal hier niet eerder dan in 1992 een beroep op behoeven te worden gedaan.

Individuele subsidies

Wij stellen voor een individuele subsidie in de tentoonstellingskosten van professionele Zoetermeerse kunstenaars te verstrekken tot een maximumbedrag van f 750,- per exposant per jaar. Bij een globale schatting van 15 Zoetermeerse exposanten per jaar is het benodigde bedrag f 11.250,-.

Ten aanzien van de subsidiëring van documentatiekosten stellen wij voor eenmalig een tegemoetkoming in de kosten te geven van 40% tot een maximum van f 750,- per kunstenaar. Uitgaande van hetzelfde aantal kunstenaars van 15 is hiervoor eenmalig een bedrag van f 11.250,- nodig. Om de documentatie actueel te houden stellen wij voor jaarlijks aanvullend een subsidie van 40% te geven tot een maximum van f 250,- per kunstenaar. Hiervoor is maximaal f 3.750,- jaarlijks nodig.

Documentatie

Het opzetten van een documentatiesysteem zal worden gekoppeld aan een Centrum Beeldende Kunst. De hiermee gemoeide bedragen zullen onderstaand worden meegenomen.

Voor het uitgeven van voorlichtings- en informatiemateriaal willen wij vanaf 1991 een bedrag van f 5.000,- reserveren.

Centrum Beeldende Kunst

Vooruitlopend op de besluitvorming ten aanzien van de oprichting van een Centrum Beeldende Kunst willen wij alvast een globale indicatie van de kosten geven.

De accommodatiekosten.

De totaal benodigde ruimte wordt geschat op 725 m², waarvan 400 m² voor de kunstuitleen, 150 m² voor de expositieruimte en 175 m² voor werkruimtes van het Centrum Beeldende Kunst. Uitgaande van een prijs van f 200,- per m², komt dit op f 145.000,- per jaar.

De inrichtingskosten.

Voor de kunstuitleen kan dit geraamd worden op f 45.000,- (uitrusting expositieruimte, depot en werkkamers), voor de expositieruimte op f 16.000,- en de werkruimtes Centrum Beeldende Kunst op f 14.000,-. Totaal: f 75.000,-. Op basis van een 10-jarige annuïteit is dit f 10.678,- jaarlijks.

Het documentatiesysteem.

Voor het opzetten van een documentatiesysteem van kunstenaars en kunstwerken zal aansluiting worden gezocht bij het systeem dat momenteel in de kunstuitleen wordt gebruikt: een deel van de bestanden aan kunstenaars en kunstwerken is daarin al opgenomen. Een goed toegankelijk documentatiesysteem inclusief beeldplaat is momenteel in ontwikkeling bij ID-software, het bedrijf dat ook het kunstuitleenpakket geleverd heeft. Het nieuwe systeem gaat ongeveer f 7.000,- kosten (zonder de beeldplaat). Tevens zal het aantal computers (momenteel één voor de kunstuitleen) met minimaal twee computers moeten worden uitgebreid (f 10.000,-). Totaal: f 17.000,-.

De tentoonstellingskosten van de expositieruimte (afschrijving inrichting, de kosten van drukwerk (affiches en uitnodigingen) en de representatiekosten) zullen worden opgebracht door de exposanten.

Personeelskosten

De voorgestelde uitbreiding van 8 uur voor de beleidstaken en van 8 uur voor de uitvoerende taken komen in totaal op ca. f 24.000,-.

Indien het Centrum Beeldende Kunst wordt gerealiseerd, worden de uren voor de beleidstaken met 4 uitgebreid en komen er 28 uur bij voor beleidsondersteunende taken. De kosten zijn ca. f 50.000,-.

In totaal komen de personeelskosten op ca. f 74.000,-.

Samenvatting

In het schema worden de kosten van nieuw beleid voor de periode 1990-1995 weergegeven.

Dekking

Structurele kosten

De structurele kosten met betrekking tot de kunstzinnige vorming (f 22.000,-), exploitatiesubsidie galleries (75.000,-), exploitatietekort ateliers (f 25.229,-)*), individuele subsidies (f 15.000,-), documentatiekosten (f 5.000,-), het Centrum Beeldende Kunst (f 155.678,-) en de personeelskosten (f 74.000,-) zullen in het kader van nieuw beleid worden bijgeraamd. Totaal f 371.907,-.

Kosten buitenexposities

De hogere kosten van de tweejaarlijkse buitenexposities van f 50.000,- (was f 25.000,-) worden uit de rente van het fonds kunstopdrachten betaald. Om dit bedrag op te brengen is een jaarlijkse rente van minimaal f 25.000,- nodig; dit impliceert dat jaarlijks tussen f 350.000,- en f 400.000,- in het fonds beschikbaar moet blijven (bij de huidige rente van 7%).

Eenmalige kosten

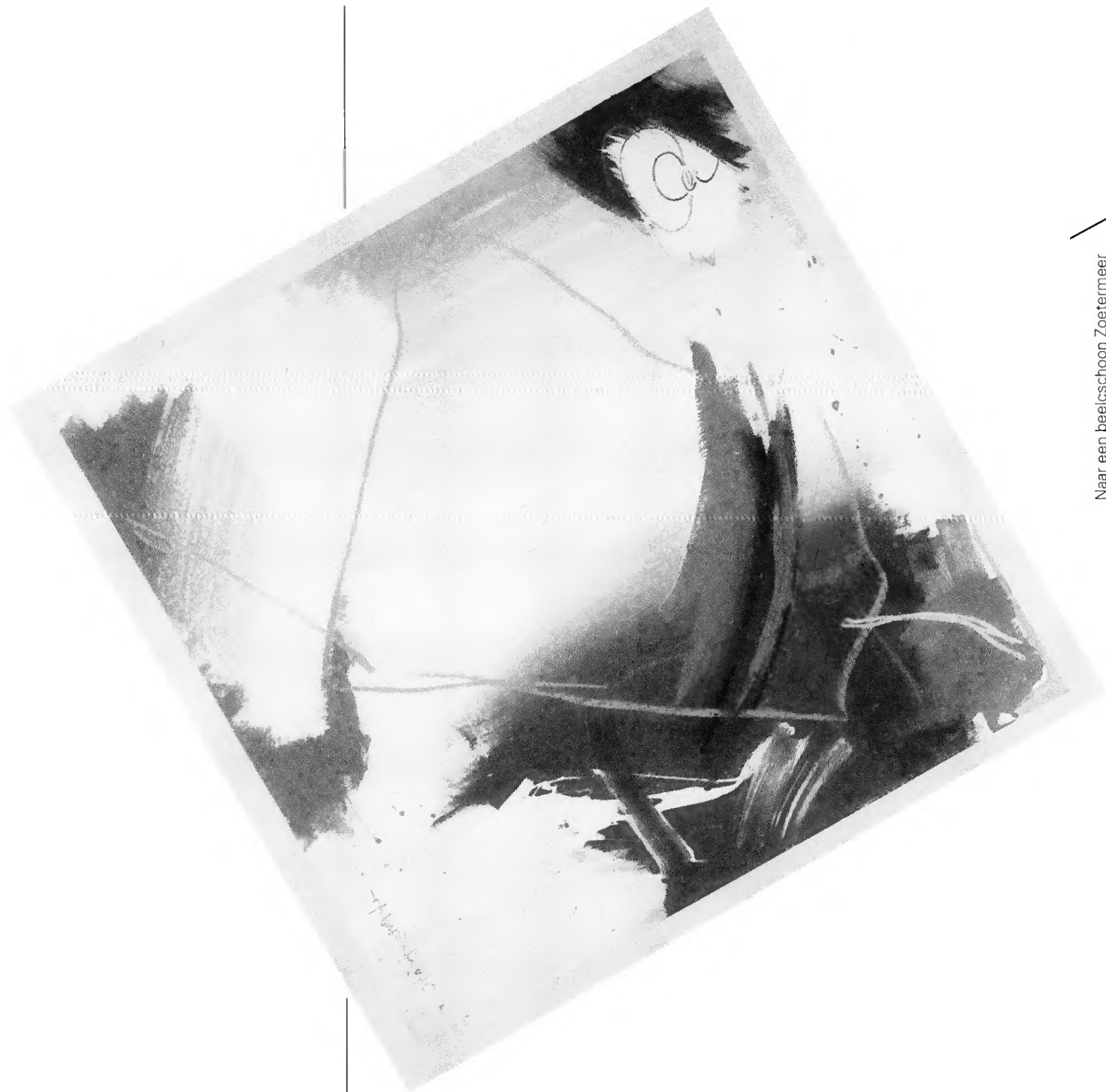
Deze kosten zijn f 10.000,- (twee keer startsubsidie galleries), f 40.000,- (grafisch atelier), f 11.250,- (startsubsidie documentatie) en f 17.000,- (documentatiesysteem). Totaal f 78.250,-.

De eenmalige kosten kunnen worden gedekt via het fonds kunstopdrachten. Na aftrek van deze kosten resteert dan in het fonds f 808.731,-.

*)Mogelijk kan het exploitatietekort ateliers Vlamingstraat gedekt worden uit bestaande middelen. Mocht dit het geval zijn, dan komen de kosten in het kader van nieuw beleid op f 346.678,-.

Financiële consequenties

	Bestaand	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Uitgaven							
Kunstuitleen	150.763,00						
Gem. kunstbezit	14.392,00						
Kunsttoepassing	886.981,00						
Buitenexposities	25.000,00	36.500,00	--	25.000,00	--	25.000,00	--
Kunsts. vorming:							
Progr. beeldende k.	--	--	--	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
Educatieve expos.	6.387,00	--	--	--	12.000,00	12.000,00	12.000,00
Galeriebeleid:							
Startsubsidie	--	--	--	5.000	--	5.000,00	--
Exploitatiesubsidie	--	--	--	10.000,00	8.000,00	14.000,00	10.000,00
Ateliers:							
Kapitaalslasten	--	--	--	36.229,00	36.229,00	36.229,00	36.000,00
Onr. goed, verz.	--	--	--	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
Onderhoud	--	--	--	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00
Grafisch atelier	--	--	--	40.000,00	--	--	--
Indiv. subsidies:							
Tentoonst. kosten	--	--	11.250,00	11.250,00	11.250,00	11.250,00	11.250,00
Startsubs. doc.	--	--	11.250,00	--	--	--	--
Subsidie doc.	--	--	3.750,00	3.750,00	3.750,00	3.750,00	3.750,00
Documentatie	--	--	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
Centrum B.K.:							
Accommodatie	--	--	--	--	145.000,00	145.000,00	145.000,00
Inrichting	--	--	--	--	10.678,00	10.678,00	10.678,00
Documentatiesysteem	--	--	--	--	17.000,00	--	--
Personeel	148.121,00	--	23.623,00	23.623,00	73.402,00	73.402,00	73.402,00
Totaal	1.231.644,00	36.500,00	54.873,00	173.852,00	336.309,00	355.309,00	321.309,00
Inkomsten							
Kunstuitleen	145.345,00						
Ateliers	--	--	--	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00
Totaal	145.345,00	--	--	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00

A. Verstijnen, Contempo, acryl
Collectie gemeentelijk kunstbezit.

8. Conclusies en samenvatting.

Het westelijke deel van de Dorpsstraat biedt voor een verdere uitbouw en ontwikkeling van activiteiten op het gebied van de beeldende kunsten prima mogelijkheden. Dit van oudsher 'rijke' gedeelte wordt gekenmerkt door een aantrekkelijke, goed bewaard gebleven historische bebouwing en structuur, die een passende entourage vormen voor bestemmingen op cultureel gebied. Het heeft alle kwaliteiten in zich om uit te groeien tot een bruisend cultuurcentrum waarvan een stimulerende werking en uitstraling naar andere gedeelten van de stad kan uitgaan. Met voorstellen in deze richting wordt tevens aangehaakt op de aanbeveling in het rapport van het Urban Land Institute om het westelijke deel van de Dorpsstraat te ontwikkelen als een 'arts district'. De enige belangrijke culturele voorziening in dit gebied is vooralnog Historisch Museum 't Oude Huis aan Dorpsstraat 7, waar twee keer per jaar een grote expositie wordt georganiseerd, die gericht is op het verleden van Zoetermeer.

Het museum vormt in dit gebied een goede basis om van daaruit te werken aan een uitbreiding van de voorzieningen met een gemeentelijke expositieruimte, met ateliers en galeries, in combinatie met winkelen en horecavoorzieningen.

Een bloeiend centrum van kunst en cultuur zal een belangrijke impuls betekenen voor een goed beeldend kunstklimaat. Een beeldend kunstklimaat waar ruimte is voor activiteiten en nieuwe initiatieven, waar gelegenheden zijn voor contacten en uitwisseling van ideeën en waar de oprichting van bijvoorbeeld een kunstenaarsvereniging tot de mogelijkheden behoort.

De verwezenlijking hiervan is mede afhankelijk van de kunstenaars, het kunstaanbod en het publiek. De gemeente heeft in deze een activerende en stimulerende taak, waarbij een Centrum Beeldende Kunst als herkenbaar en centraal aanspreekpunt fungeert.

In de notitie zijn maatregelen aangegeven om de produktie, de afname en de spreiding van kunst te bevorderen en de inkomenspositie van de kunstenaar te verbeteren. Een aantal voorzieningen is daarbij specifiek op de eigen Zoetermeerse kunstenaar gericht.

Onderstaand zijn in het kort de beleidsvoorstellen samengevat.

- Uitwerking van plannen ten behoeve van de oprichting van een gemeentelijk Centrum Beeldende Kunst, waarin de kunstuitleen wordt ondergebracht.
- Wijziging van de opzet en samenstelling van de bestaande kunstcommissies in een onafhankelijke adviescommissie beeldende kunst aangevuld met de sub-commissies selectie kunstuitleen en kunstopdrachten.
- Verruiming van het opdrachtenbeleid.
- Samenstelling informatie- en voorlichtingsmateriaal.
- Stimulering van de vestiging van galeries.
- Realisatie ateliervoorzieningen voor Zoetermeerse kunstenaars.
- Stimulering van het plan voor een grafisch atelier ten behoeve van Zoetermeerse kunstenaars.
- Stimulering van de vestiging van (winkel)voorzieningen met raakvlakken op het gebied van kunst en cultuur in het westelijke deel van de Dorpsstraat.

- Instellen van een subsidieregeling tentoonstellings- en documentatiekosten voor Zoetermeerse kunstenaars.
- Uitbreiding van het aantal uren voor de beeldende kunsten met 8 uur voor de beleidstaken en 8 uur voor de uitvoerende taken.

Voorstellen in samenhang met de oprichting van een Centrum Beeldende Kunst, waarin de kunstuitleen en een gemeentelijke expositieruimte zijn ondergebracht:

- Samenvoeging van de collecties kunstuitleen en gemeentelijk kunstbezit, na schoning van de laatste, tot één collectie, waarvan de uitgifte door de kunstuitleen wordt verzorgd.
- Uitbreiding van de activiteiten van de kunstuitleen.
- Opzetten van een documentatie- en informatiesysteem.
- Exploitatie en beheer van een gemeentelijke expositieruimte.
- Uitbreiding van het aantal educatieve exposities.
- Uitbreiding van het aantal uren voor de beeldende kunsten met 4 uur voor de beleidstaken en 28 uur voor beleidsondersteunende taken.

18 september 1990

Colofon

Productie: gemeente Zoetermeer
Redactie: Botine Koopmans
Foto's: afdeling Welzijnszaken
Vormgeving: Marus van der Made
Druk: NKB-Offset b.v., Bleiswijk

Gemeente Zoetermeer, oktober 1990

De personele kant

Conclusies en samenvatting

De kunstcommissie

Kun

Naar een beeldschoon Zoetermeer

Gemeente Zoetermeer

Verdere activiteiten in het westelijke deel van de E

Financiële consequenties

Individuele subsidies